

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

Τι κάνουμε στο Αφγανιστάν

JEAN-MARIE COLOMBANI

Ο θάνατος των 10 γάλλων στρατιωτών της διεθνούς δύναμης σε ενέδρα στο Αφγανιστάν, κοντά στην πρωτεύουσα Καμπούλ, προκάλεσε μια πολεμική στη Γαλλία, όπου η πλειοψηφία της κοινής γνώμης αντιτάσσεται στην παρουσία των ξένων στρατευμάτων στη χώρα αυτή. Το τραγικό αυτό γεγονός όμως υπογράμμισε κυρίως τον κίνδυνο της τελμάτωσης των δυνάμεων του ΝΑΤΟ σε μια χώρα που είναι εχθρική απέναντι σε οποιαδήποτε ξένη παρουσία.

Ο τελευταίος παραδοσιακός στρατός που ηττήθηκε στο Αφγανιστάν έπειτα από οκτώ χρόνια παρουσίας περίπου 250.000 στρατιωτών, ήταν ο Κόκκινος στρατός. Με λιγότερους από 100.000 άνδρες και σχεδόν 1.000 νεκρούς (οι μισοί από τους οποίους ήταν Αμερικανοί), η συμμαχία που δημιουργήθηκε μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου δεν βρίσκεται σίγουρα στα πρόθυρα της ήττας, αλλά η ικανότητά της να αντιμετωπίσει την κρίση δεν είναι πλέον τόσο δεδομένη καθώς οι επαρχίες στο Αφγανιστάν μοιάζουν να ξεφεύγουν η μία μετά την άλλη από κάθε έλεγχο και να καταλήγουν τελικά να γίνονται σύμμαχοι των Ταλιμπάν.

Στην αρχή υπήρξε τεράστια συναίνεση των χωρών-μελών με τις Ηνωμένες Πολιτείες για να εκδιωχθούν οι Ταλιμπάν από την εξουσία στην Καμπούλ, όχι για το υπερβολικά απηρηχαιωμένο καθεστώς που είχαν επιβάλει στο Αφγανιστάν, αλλά για τη στήριξη που προσέφεραν στην Αλ Κάιντα. Το Αφγανιστάν αποτελούσε για τον Μπιν Λάντεν και τα στρατεύματά του μια περιοχή πρόσφορη για την εκπαίδευση τρομοκρατών και βάση των κινήσεών του. Σύντομα, οι Ταλιμπάν καταδιώχθηκαν. Έπειτα ήρθε ο καιρός της δημιουργίας ενός νέου Αφγανιστάν, που αποτελούσε προσπάθεια ενοποίησης σε μια χώρα εθνικά διχασμένη και διηρημένη σε ζώνες επιρροής από τους πολεμάρχους, καθώς και υπόσχεση για ανάπτυξη. Και όλα αυτά έγιναν υπό την αιγίδα του αφγανού προέδρου Χαμίτ Καρζάι.

Επτά χρόνια αργότερα, διαπιστώσαμε ότι οι Ταλιμπάν επανέκτησαν δύναμη και υπέγραψαν συμφωνίες με τους πολέμαρχους των επαρχιών που απομακρύνονταν από τον Καρζάι και επομένως και από τις δυνάμεις του ΝΑΤΟ. Παρά τις αδιαμφισβήτητες προόδους προς όφελος των πληθυσμών, παρατηρείται υποχώρησή τους την ίδια στιγμή που οι Ταλιμπάν ξαναρχίζουν τις επιθέσεις. Υπό αυτές τις συνθήκες

Ο πρόεδρος της Γαλλίας Νικολά Σαρκοζί μπροστά στα φέρετρα των γάλλων στρατιωτών που σκοτώθηκαν στο Αφγανιστάν

Στη Γαλλία, το επίσημο δόγμα είναι αυτό της «αφγανοποίησης» της προσπάθειας: στα μάτια των γάλλων πολιτών η στρατιωτική παρουσία των Δυτικών πρέπει να αντικατασταθεί σταδιακά από τον αφγανικό στρατό σε διάστημα ενός - δύο ετών.

διαμορφώθηκαν δύο στάσεις. Από την πλευρά των Αμερικανών, κανένας από τους δύο προεδρικούς υποψηφίους δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τις προσπάθειες του ΝΑΤΟ στην Καμπούλ, μάλλον το αντίθετο συμβαίνει. Και οι δύο θέλουν να ενισχύσουν τις δυνάμεις που βρίσκονται εκεί, είτε - όπως υποστηρίζει ο Μακ Κέιν - στέλνοντας και άλλους στρατιώτες, γεγονός που σημαίνει ότι θα αυξηθούν τα μη αμερικανικά στρατεύματα, είτε - όπως λέει ο Ομπάμα - φέρνοντας πίσω τα στρατεύματα λόγω της βελτίωσης της κατάστασης που υπόσχεται ο αμερικανικός μηχανισμός ασφαλείας στο Ιράκ.

Στη Γαλλία, το επίσημο δόγμα είναι αυτό της «αφγανοποίησης» της προσπάθειας: στα μάτια των γάλλων πολι-

τών η στρατιωτική παρουσία των Δυτικών πρέπει να αντικατασταθεί σταδιακά από τον αφγανικό στρατό σε διάστημα ενός - δύο ετών. Η πολιτική αυτή, ωστόσο, αποτελεί ατυχή συνδυασμό με την προοδευτική εξασθένηση της εξουσίας του Καρζάι. Αντιδρώντας άμεσα, ο Νικολά Σαρκοζί είχε δεχθεί να ενισχύσει τα γαλλικά στρατεύματα για να επιδείξει καλή θέληση στο ΝΑΤΟ και στην Ουάσιγκτον.

Ο στρατηγικός υπολογισμός δεν είναι παράλογος, το αντίθετο μάλιστα: Προβλέπει την ανταλλαγή της συμμετοχής στο ΝΑΤΟ με το πράσινο φως από τις ΗΠΑ για τη δημιουργία μιας πραγματικής ευρωπαϊκής άμυνας και με την άρση των προλήψεων ορισμένων νεοεταχθεϊσών χωρών στην ΕΕ, χωρών του πρώην σοβιετικού μπλοκ, που επιμένουν να απευθύνονται στις ΗΠΑ για την ασφάλειά τους. Ποιος όμως δεν αντιλαμβάνεται την άμεση ανάγκη πλέον να εξετάσουμε το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας άμυνας καθαρά ευρωπαϊκής; Για να πεισθούμε, αρκεί να κοιτάξουμε προς τη μεριά της Μόσχας σε μια στιγμή που η Αμερική αποδυναμώνεται. Αυτό που θέλει να επιδείξει ο γάλλος πρόεδρος Σαρκοζί είναι μια τέλεια συμπληρωματικότητα μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ.

Λίγο προτού εγκαταλείψει τη γαλλική προεδρία, ο Ζακ Σιράκ είχε

διατάξει τη βαθμιαία αποχώρηση των γαλλικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν, καθώς είχε προβλέψει την αποτελμάτωση της διεθνούς δύναμης, κάτι που αποδεικνύεται και ιστορικά: καμία ξένη χώρα δεν κατάφερε ποτέ να διατηρήσει μακρόχρονη παρουσία σε αυτή τη χώρα. Ο Νικολά Σαρκοζί κάνει ακριβώς το αντίθετο, για τους λόγους που προανέφερα. Αντί όμως να περιορίσει τα γαλλικά στρατεύματα στην αρχική τους αποστολή, που προβλέπει την προστασία των πολιτών και την εκπαίδευση του αφγανικού στρατού, τους έστειλε στη μάχη. Με αποτέλεσμα η μεγαλύτερη γαλλική απώλεια από τον πόλεμο του Λιβάνου, το 1983, καθώς και μια κοινή γνώμη που αντιτίθεται στη συμβολή στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας. Πρόκειται για υπερβολή του νατοϊκού ζήλου; Έλλειψη εξηγήσεων; Το πολιτικό τίμημα αυτής της απόφασης κινδυνεύει να είναι μεγάλο.

Εν πάση περιπτώσει, σήμερα είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαίο να ζητήσουμε από το ΝΑΤΟ να ξεκαθαρίσει τους στόχους, τις προοπτικές του και τη στρατηγική του αν θέλει να βγει νικητής από αυτή τη δοκιμασία και επομένως να προφυλάξει το Αφγανιστάν από την επιστροφή των Ταλιμπάν και τις χώρες μας από ενδεχόμενη νίκη του Μπιν Λάντεν και αυτών - στο Πακιστάν και αλλού - που συνεχίζουν να τον στηρίζουν.

* Ο κ. Ζαν-Μαρί Κολομπανί είναι ένας από τους εγκυρότερους ευρωπαίους δημοσιογράφους, πρώην διευθυντής της εφημερίδας «Le Monde».